

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ.

Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВЕрген 4-1018 4-0807.

THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

СТРАШНА КАТАСТРОФА АВТОБУСА, НАПОВНЕНОГО ДІТЬМИ

МІДВЕЙЛ (Юта). — Шкільний автобус, що віз коло 40 учнів і учениць гай स्कूल у віці від 14 до 18 літ, під'їхав під вантажний поїзд. Поїзд розбив його у прах. При тім згинули 24 дітей. Очевидці говорять, що перед залізничним шляхом шофер, як звичайно, на хвилю спинився. Та хоч поїзд був у віддаленні кількисот кроків, автобус почав чомусь знов їхати вперед. Лocomотива вдарила автобус у саму середину. Трупів дітей порозкидано здовж шляху на пів милі. З автобуса осталися лише тріски. Решта дітей поранені. Згинув також шофер. У той день була сніговиця. Однак свідки говорять, що поїзд всетаки можна було доглянути. На місце катастрофи позбігалися люди, серед яких були й родичі вбитих дітей. При відшукуванні трупів розгравалися трагічні сцени.

ВЕЛИКІ ЕКОНОМІЧНІ ВТРАТИ ЗА ЧАС КРИЗИ.
ВАШІНГТОН. — Федеральне статистичне бюро праці обчислило, що за час дев'ятих літ депресії американське загальне економічне майно втратило 133 біліони доларів на прибутку. Найбільше втратили уділовці на дивідендах. Описують пропорційні втрати фермерів, а потім робітників. В часі першого засідання економічного комітету, на якому відчитано ці числа, директор статистичного бюро, Лю-бін, виголосив доклад, у якому підкреслив, що коли теперішній американський промисел хоче існувати, то треба конче підняти заробітну платню нижче середньої класи на \$2.25 щодня від особи. Бо лиш такий прихід нижче середньої класи, яка творить велику більшість в американським суспільнім житті, зможе купити і спожити продукти, які сьогодні витворює промисел. В тому докладі також згадано, що приріст американської людності що року зменшається і в 1964 році відомо спинився. Це також зменшить заохоту промислу до розвитку й ту заохоту треба заступити збільшенням початкової сили теперішніх людей.

ПРЕЗИДЕНТ ВИГОЛОСИТЬ ПРОМОВУ В КОНГРЕСІ.
ВОРМ СПРІНГЗ. — Президент Рузвельт заявив готовістю виголосити послання до відкритої сесії конгресу не писемно, як це було практиковано дотепер, але особисто. Конгресовий „спікер“ Бенгелд уже дав на те свою згоду.

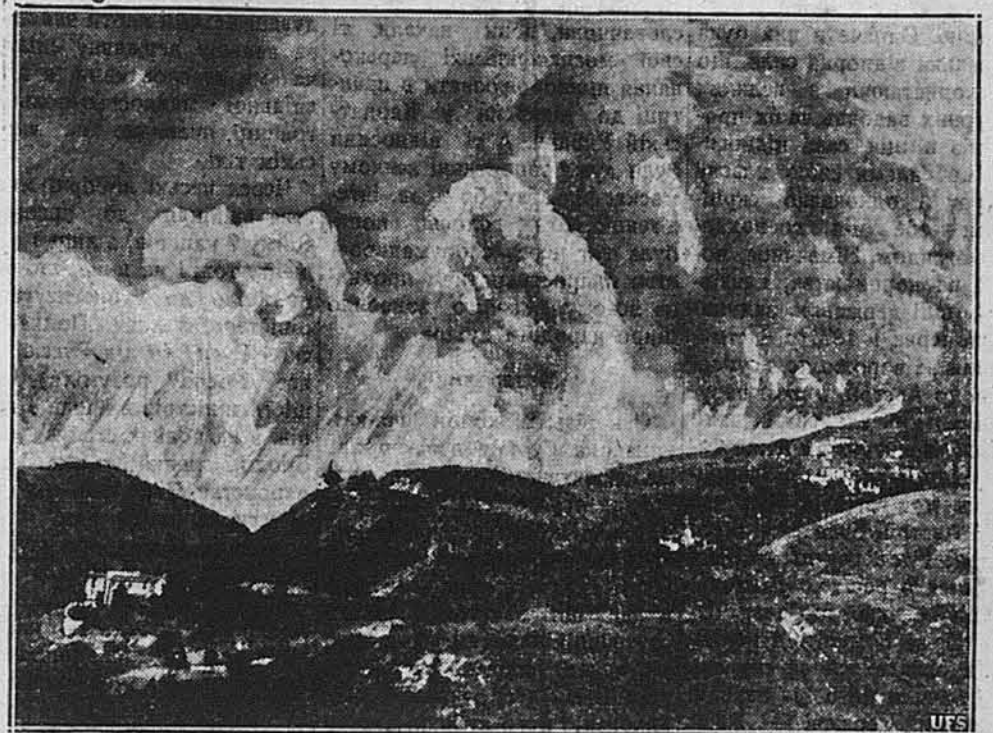
ЕКЛЕС ПРОТИ ЗРІВНОВАЖЕННЯ БУДЖЕТУ.
ВАШІНГТОН. — Предсидник „Федерал Резерв Борду“, Еклес, заявив, що уряд тепер не повинен прямувати до зрівноваження державного бюджету, себто приходів і розходів, бо через те він готов викликати нову депресію, як це сталося в 1937 році. Хоч тепер загально бізнес поправляється, то проте уряд мусить далі вполювати гроші в економічну систему. Шойно коли економічне життя вернеться до повного оздоровлення і буде видавати такі прибутки, з яких податки покриватимуть державні розходи, можна буде думати про зрівноваження бюджету.

ПРИГОТОВЛЯЮТЬСЯ ДО МАСОВОЇ ПРОДУКЦІЇ ЗБРОЇ.
ВАШІНГТОН. — Заряд американської армії видав припорушення до всіх приватних фабрик, щоб вони були готові до масової продукції зброї й амуніції. Асистент секретаря війни, Джонсон, заявив, що департамент війни має зареєстрованих десять тисяч американських фабрик, які будуть на випадак війни продукувати зброю й амуніцію. Ті фабрики нині виробляють найрізноманітніші речі щоденної потреби. Але департамент війни дав їм плани ріжних воєнних частин і артикулів, а також дав їм гроші на експериментацію і припоручив їм приготувати машини та людей, котрі на випадок потреби відразу почали би витворювати воєнні речі. Деякі воєнні речі, говорив Джонсон, такі, складні, що щоб витворювати їх, потрібно великого досвіду й довгого приготування.

ЗАКОНТРАКТУВАЛИ НОВИЙ БОЙОВИЙ КОРАБЕЛЬ.
ВАШІНГТОН. — Департамент флоту замовив новий бойовий корабель тяжкої ваги, що матиме 35 тисяч тон ваги. Цей корабель враз з озброєнням коштуватиме 70 мільйонів доларів. Це вже має бути шестий корабель, що знаходиться під конструкцією. Всі ці шість кораблів матимуть по дев'ять 16-цалевих гармат. А один вистріл з усіх тих гармат важитиме 116,000 фунтів.

СХОПЛЮВАЧІ ПОВЕРНУЛИ ДІВЧИНУ.
ВАШІНГТОН. — Схоплювачі, які пару днів тому схопили були 18-літню дівчину Марію Браву, тепер повернули її назад. Правдоподібно вони планували схопити кого іншого і через помилку схопили її. Дівчина мала пошарпану одягу, а також була нервово зломана, коли вернулася додому. Вона говорила, що викинули її два схоплювачі зо свого вантажного авто. Те авто, як зізнавали свідки, кілька днів перед тим плуталося по околицях, де схоплено Марію. Ним керували два чоловіки, що представлялися за перекупців.

ЮНІЙНИЙ ПРОВІДНИК ГОВОРІТЬ ПРО РОБОТУ „ЧЕРВОНИХ“.
ВАШІНГТОН. — Гомер Мартин, голова великої юній автомобільних робітників, на переслуханні комітету Даеса сказав, що комуністичні провідники втиснулися були на найвищі становища в американським юнійним русі і там робили свою шкідливу роботу. Вони старалися розвалити робітничі організації та шляхом загального заколоту приготувати ґрунт для комуністичного перевороту. Комуністичні агенти втиснулися були як до К. П. О. так і А. Ф. П., говорив Мартин.

ВЕЛИЧЕЗНА ШКОДА.
Пожежа лісів і кушів у полудневій Каліфорнії заподіяла приватним і публічним маєтностям шкоду на поверх \$5,000,000. Вогонь обняв був простір більший ніж 37,000 акрів. На світліні представлена пожежа в околиці Топанга-Ляс, Флорес-Ляс, Тунас. У тій смузі вогонь знищив багато виставних домів.

І В НАРОДНІХ ШКОЛАХ У КРАЇНСЬКА МОВА НАДОБОВЯЗКОВА.

На Волині, як відомо, з цим шкільним роком узнано українську мову необов'язковим шкільним предметом у гімназіях. Але не тільки в гімназіях. Розпорядок кураторії переводять у життя (хоч він зовсім до них не відноситься) й управління деяких народних шкіл, зокрема у лучкомському повіті.

ОСЬ ШО МУСЯТЬ СЛУХАТИ УКРАЇНСЬКІ АБОНЕНТИ З ВАРШАВСЬКОГО РАДІЯ ЗА ВЛАСНІ ГРОШІ.

23-го жовтня, в год. 9:30 рано, виголосив ксьондз Станіслав Навродкі „місйну“ аудіцію, в якій м. ін. сказав, що на Волині, Холмщині й Поліссі йде „безгледна агітація українська, комуністична й протестанська“. Що за дивоглядні подучення поняти! А притім українці в одній лінії з комуністами і чомусь із... протестантами! Одним словом — приемле аудіція!

ЩЕ ОДИН ЛЕГІОН — ЦИМ РАЗОМ НА ПОМІЧ МАДЯРАМ.

У виденському „Слові“ з 22 жовтня публіцист Студніцкі нахликує створити легіон на поміч мадярам: „Воля народу — пише він — мусить проявитися поважнішим чином. Цей поважніший чин це витворення добровольного помічного корпусу, що виступив би збройно з хвилиною, коли Мадярщина зо зброєю в руках буде упоминатися за респитуцію своїх кордонів на півночі“.

ПОКАРАЛИ НІМЦЯ ЗА ОБРАЗУ ПОЛЬСЬКОГО НАРОДУ.

Окружний суд у Бидгощі засудив німця Фріца Тере з Кцині на 6 місяців в'язниці за кпини з польського народу й держави.

ЗАСУД СВЯЩЕНИКА.

Самбірський суд засудив о. Юрія Гошка з Коршалеви на три місяці арешту й 1,000 зл. гривин за „поширювання в часі проповідей неправдивих вісток про положення українського народу під Польщею“.

ЗЛОВИЛИ НА КОРДОНІ.

„Век Нови“ з 27. жовтня ц. р. повідомляє, що прикордонна сторожа в Лавочнім при-триманих: Теодора Бігуна, Зигінців, як намагалися перейти нелегально кордон з Польщі до Карпатської України. При-триманих Теодора Бігуна, Зигінців, Оresta Мокляка, Івана Чапельського, Михайла Ратушного і Романа Карпинця — всіх зо Львова, відставили до арешту в Сколім.

ЗА ЖАЛОБУ.

На 2 тижні арешту без за-в'язання засудили в Коломиї студентів: Е. Малащук, М. Вонсулівну, Е. Васильчука й тов. за жалібні стяжки по бл. п. ген. Тарнавському.

МІЛІОНОВИЙ ОБМАН У МОНТЕ КАРЛЬО.

Дім гри в Монте Карльо називав на початку цього річ-ного сезону величезних утрат. Банк виказував день по дневі дефіцит 150—400 тисяч франків і ніяким чином не можна було прослідити причини то-го дивного становища. Дирекція догадувалася, що в касині працює якась банда обманців; крупіерам приобіцяли великі нагороди за викриття злочин-ців, але всі зусилля були да-ремні.

Дивну загадку розв'язала несподівано вісімнадцятилітня па-рижаночка, скромна службо-вичка, яка на конкурсі одного з паризьких часописів дістала як нагороду право безплатно-го виїзду до Ніци й Монте Карльо. На дорогу дістала во-на відповідну сумку грошей і деяку кількість штонів, що ними грають у касині. Молода панянка грала не тільки своїми штонами, але й чужими, бо ріжні забобонні грачі, які зна-ли, що вона перемогла на кон-курсі, віддавали їй доволі ве-ликі суми в надії, що вона принесе їм щастя. Таким чи-ном перебула вона багато ве-чорів при рулетці, навчилася всіх правил гри й почала при-здумуватися глибше над си-стемою розчислень. Причому треба додати, що вона мала спеціальний талант до числен-ня, тому теж змалку вважали

МОРОКА ДЛЯ ПОЛЬСЬКОЇ ПРЕСИ.

Тижневик „Ютро Праци“ (ч. 48) має велику мороку з Кар-патською Україною. Не знає, як її називати. „Прикарпат-ська Русь“ — ні; „Підкарпат-ська Русь“ — ні; „Закарпат-ська Русь“ — також ні. „Ютро Праци“ радить уживати най-краще назви „Мадярська Русь“ (Угорська Русь, Русь Венгер-ська). „Карпатська Україна“ їм не перелізе крізь горло.

ГРИБ, ЩО ВАЖИВ 2 КГ.

Мешканка Картуз на Кашу-бах, Трапковська, знайшла в лі-сі над Чорним Озером гриба, що важив 2 кг., а був високий 20 см. Гриб був зовсім здоро-вий.

ОСНОВНА СИЛА КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ НЕНАРУШЕНА

ХУСТ. — „Пресове Бюро“ Карпатської України подає статистику щодо цього, скільки втратили чехи, словаки й українці при обкороєнні давньої Чехословаччини. Згідно з тією статистикою, чехи втратили 31% своєї території, сло-ваки 21%, а українці 12%. З того виходить, що українська територія мала найменшу втрату. І ця втрата не нарушила її основної сили. Тому „неповажно виглядає, коли хто го-ворить про нежиттєздатність Карпатської України“. Нежит-тєздатними, подає комунікат, треба вважати міські осеред-ки Ужгороду і Мукачева, які загарбала Мадярщина, а які вратили своє природне запілля.

НАЦІОНАЛІСТ НА МІСЦЕ БАЧИНСЬКОГО.

ПРАГА. — Американський кореспондент подає, що за-йшли деякі малі зміни в міністерських кабінетах Словаччи-ни і Карпатської України. Та найінтереснішим є те, пише кореспондент, що в Карпатській Україні назначено на місце Едмунда Бачинського М. Косія, що є прихильником укра-їнських націоналістів, з якими держить прем'єр о. Августин Волошин. Бачинський був, як відомо, міністром освіти.

НОВИЙ КАБІНЕТ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНИ.

ПРАГА. — Проголошено членів нового чехословацько-го уряду. Прем'єром є Рудольф Беран, голова аграрної партії о. Глінки, іменований заступником прем'єра, Осип Кальфус, безпартійний, став міністром фінансів. Генерал Сирови, най-популярніша фігура між народом, назначений міністром о-борони, Міністром справ знакордонних остався надалі д-р Ф. Хвальковський.

ЖИДИ І ПОЛЯКИ.

ВАРШАВА. — Сформовано у Варшаві Жидівський Ко-льонізаційний Комітет, який хоче підготувати жидів до емі-грації до чужих країв. У своїй відозві Комітет підкреслює, що ця акція цілком не зміняє засадничого становища жидів, що живуть у Польщі від тисячі років і домогає своїю працею розбудувати Польщу. „Газета Польська“, що є ви-словом уряду, нарікає, що справа жидівської еміграції з Польщі йде так пияво. Пише, що жидів є найбільше в Польщі й звідси треба забрати жидів у якнайбільшому числі.

ПОЛЯКИ ЛАЮТЬ ГОЛА І ЧЕЙМБЕРЛИНА.

ВАРШАВА. — Велика Британія і Злучені Держави це лицеміри. Так пише польська газета і стверджує, що обидві держави багато пишуть і говорять про симпатії до „не-щасних жидів“, але нічого не роблять, щоб жидам дійсно допомогти. „Вечур Варшавскі“ називає британського прем'є-ра Невіля Чеймберліна й американського секретаря стей-ту Кордела Гола найбільшими антисемітами — по Гітлері, бо Англія і Злучені Держави не хочуть відступити жидам свої землі на кольонізації, хоч мають тих земель так багато.

АНТИСЕМІТИЗМ ЗРОСТАЄ.

ВАРШАВА. — Через протижидівські розрухи замкнено університет ім. Пільсудского. Напруження дійшло до вершка, коли польські студенти проголосили „Тиждень без жидів“.

ЛВІВ. — ПОЛЬСЬКІ СТУДЕНТИ ВБИЛИ ОДНОГО ЖИДІВСЬКОГО СТУДЕНТА, А ТРЬОХ РАНИЛИ. НА МЕДИЦИНУ ПРИНЯТО ЦЬОГО РОКУ ТІЛЬКИ ТРЬОХ СТУДЕНТІВ-ЖИДІВ.

ЖИД ГИНЕ ЗА ПОЛЬЩУ.

ВАРШАВА. — Подають про похорон польського жовні-ра-жиди, що згинув від чеської кулі, коли йшов з поль-ським військовим відділом забирати для Польщі словацькі села. Похорон того жовніра, Озіаса Шторка, перемінився в „польсько-жидівську патріотичну демонстрацію“. Польський полковник говорив над гробом цього жиди таке: „Його смерть є символом мирної співпраці усіх національностей, що живуть у Польщі. Польська Річ Посполита є добра мама для всіх вірних синів, яких вона любить і захищає“.

БЕЗЛАДДЯ ПРОГРАЛО, ДЕМОКРАТІЯ ВИГРАЛА.

ПАРИЖ. — Генеральний страйк провалився. Це очевид-не. Внаслідок цієї невдачі позбавлено тисячі робітників ріж-них урядових установиш. У зв'язку з тим подають ріжні фа-нстастичні цифри. Одні кажуть, що звільнено з праці 700,000 робітників, а інші підносять це число до 1,500,000. Та уря-дово подають, що будуть покарані тільки провідники і ті, що повинні були рішучо підпорядкувати свою волю заря-дженням уряду. В тому останньому випадку йде про тих робітників, що були заняті роботами, які є у зв'язку з вій-ськовою обороною краю. Уряд виходить із того założення, що демократія і порядок виграли, а прогнала анархія. Тому треба покарати тих, що ширять безладдя. Уся та справа вняється основно доперва тоді, коли буде обговорена в парламенті, який радитиме наступного тижня.

ГРІНШПАН ЗМІНЯЄ ЗІЗНАННЯ.

ПАРИЖ. — Гершел Гріншпан, 17-літній убивник німець-кого дипломата фон Рата, подає, що коли пострілив Рата, то той останній вдарив його в лице і назвав проклятим жи-дом. Дперва цей удар привів його до притомности і він зрозумів, що сталося. Подав далі, що він не хотів убити Рата, а тільки хотів зранити когось із посольської служби, щоб тим звернути увагу світу на недолю жидів у Німеччині. Передіе подавав Гріншпан, що він свідомо вибрався доко-нати атентату і радий, що вбив Рата. Тепер заявив, що жа-лує, що Рат помер.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
by the Ukrainian Press and Book Company, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

УКРАЇНА ЯК "МАНЧУКО"

Ось таке написав Ралф В. Барнес, кореспондент нью-йоркського часопису „Нью Йорк Геральд Трибюн", у своїм дописі з Берліну. Тим він хотів пояснити щораз сильніше піднімаючийся рух за „Велику Україну". І вияснив це по своєму, себто в подібний спосіб до тих, що добачуть у змаганні українського народу до свободи і своєї соборної держави — німецькі пляни. А ті пляни, які, як пише Барнес, починають націсти вже реалізувати, змагають до створення такої Великої України, над якою Німеччина панувалаб у такий самий спосіб, як панує Японія над Манчуком.

Очевидно, що українці могли би бути навіть вдячні американському кореспондентові за його завваги, якщо б вони були дійсно приятельські. Це булаб добра острого, на яку треба би постійно звертати увагу українського народу і його проводу, бож ніхто з нас не хоче бачити визволеної України в ролі чийогось „Манчука". І за таку Україну ніхто не бореться. За таку Україну не полягли наші герої. І за таку Україну не підуть нові мільйони наших людей до нового революційного зриву. Та якби так Ралф Барнес і йому подібні кореспонденти менше дивилися на нацистичну партію в Берліні, а зате хоч трохи серйозно вистудіювали український визвольницький рух, то тоді добачили б крім книжки Гітлера „Моя Боротьба" ще сотки чим тисячі українських книжок, почавши від „Кобзаря" Шевченка, з яких довідалися б, що український народ не бажає собі ніякого поневолення і не думає замінювати ярмо Москви чи Варшави на яке інше, а тимсамим і Берліну.

Гітлер не сказав досі ніде й ніколи, що він іде завойовувати Україну. Ні не сказала цього нацистична партія. Та з цього не виходить, що такі думки не можуть бути і в Гітлера і в нацистичній партії. Це ми припускаємо й маємо те на увазі. Та можемо відразу заявити, що колиб Німеччина плянувала зробити з України своє „Манчуко", то проти цього стане цілий український народ. Як стане також і проти кожного іншого, хто змагає би до цього самого, чи хотів би допомагати, щоби продовжувалося далі поневолення України Советами, Польщею і Румунією. Український народ хоче жити з іншими народами в дружбі як рівний з рівними, як свободний і незалежний з свободними й незалежними. Хто цю засаду визнає і її без фальшу й облуди застосує до 45-мільйонного українського народу, той є приятелем Великої України, самостійної і від нікого незалежної. І Велика Україна з вдячністю згадає колись за тих, що їй дали помічну руку тоді, коли вона кривавилася за здобуття того, що є ідеалом кожної культурної й себе шануючої людини. Український народ знає добре, чого він хоче і до чого змагає. Та не хочуть того знати Совети, Польща і Румунія, що держать Україну в неволі. А інші держави — мовчать. Або журяться тим, що думає Гітлер про Україну, замість самим постояти за правду і незалежну Велику Україну.

СЛОВАЧЧИНА ТА СЛОВАКИ

НАРІД І ЙОГО РОЗСЕЛЕННЯ.

Тепер, коли після 20-ти літ свободнішого життя велика частина словацького народу дісталася наново під Мадярщину, цікаво буде ближче пізнати цей народ, його звичай і обичай, його терпіння, яких зазнавав довгі століття від мадярів.

В оццюму описі території беремо під увагу всю словацьку територію, себто ту, що осталася при Чехії, і ту, що дісталася мадярам.

Словаки — невеличкий народ (два і пів мільйона) заселяють територію між Дунаєм до Вацова, лінією відси потягнутою до Мішковця (Мішкольц) рікою Тисою і її допливом Ужом, простором близько сім мільйонів моргів.

Це країна гориста, із шпильми до 2,000 метрів, а серед тих гір простягаються чотири більші долини: Вагу, Нітри, Грону та Гернаду, та менші над Іполею, Римавою та Соколою. Гарна це країна, долиною тече Дунай, а вгорі величній-маєстатичні шпильи, яких верхи зникають у хмарах, а долішні їх частини вкриті відвічними лісами.

З огляду на таку природу, краю знаходимо в ньому все, що любитель природи бажає

ЗДЕМАСКУВАННЯ КАЦАПІВ-МАДЯРІВ У КАРПАТСЬКІЙ УКРАЇНІ

Чехи — це високо культурний та інтелігентний народ. Земля їх найбільше з усіх словянських земель висунена на захід, а тепер, по прилученні Австрії до Німеччини, та земля опинилася попросту в німецькій отвертій руці.

Росія — рятуюнок.

По великим воєнним погроми, якого зазнали чехи у битві на Білій Горі 1620 року, були вони наражені на цілковиту германізацію. Однак в них була така велика відпорна сила, що вони, користаючи з великих культурних надбань своїх противників німців, самі підносили всіми силами свою власну культуру й одночасно скріплювали себе під господарським оглядом. Німеччина, поділена на королівства, князівства й інші державки, зєдналилася доперва в 1871 р. і стояла, коли не ворожо, то в суперництві до Австрії, в якій панував німецький елемент і який давався власне чехам дуже болючо відчувати. Це, що полішилось по світовій війні до старої Австрії, було вже чисто німецьке і доперва цього року злучилося з рештою Німеччини. Тож не диво, що чехи, будучи так загрожені від німців, мусіли оглядатися за союзником і бачили його у великій словянській державі — Росії. Все, що найкраще, бачили вони в Росії, і їх не переконували навіть такі світові історичні компроміти, як війна Росії з Японією в рр. 1904—1905, яку москалі хотіли „шпалками закидати". Та не тільки, що не закинули, але ще й самі програвали битву за битвою та втрачали величезну російську флоту адмірала Рожественського.

Та все те: і російська псевдоконституція і російська перша революція та криваве пригнічення її не бентежили навісних чехів, які взагалі всю свою будучність поклали на одну карту — на сподівану поміч від московського „стрика". Не помагали і розумні розважіння на особистих спостереженнях оперті на кляквування Т. Масарика. Не він мав перше слово у чехів, але оженив з багатого московкою д-р Крамарж, який на початку світової війни так твердо, вірив у московську перемогу, що не хотів слухати візвань

робити, щоб не втратити краси. Циганка порадила їй: не виходити замуж і кулатися в крові невинних дівчат. За кілька каняць літ при допомозі тієї циганки та слуги Фіцки згладилася со світу більше як 300 дівчат. А як черга прийшла на її вихованницю, Іванну, вона майже чудом урятувалася. Брата її, вояка, що здезертирував із війська, щоб рятувати сестру, мали покарати смертю. Тоді Іванна виявила замкову тайну, замок окружили та схопили кровожадну красуню і її слугу. Елисавета згинула у в'язниці, в якій її були прикували ланцюгом до стовпа. Замок розсипався. Ще сьогодні показують замкові пивниці та місце, де собі Елисавета улажувала криваві купелі, а до глибокої криниці вкидала тіла невинних жертв.

Від Бецкова починається тренчинська округа і найгарніша долина Вагу. Відси до Жилини, а навіть аж до турчанської округи розкинені по скелях і шпильях гір півзавські замки, числом 14. Вже з того можна собі уявити, яка це романтична країна.

Найстаровинніший тренчинський замок із славного кватерговою вежею, званою римською, має теж свою історію. В західному кінці, майже в простопалій скелі, є криниця, глибока 150 метрів, яку

Масарика до втечі загралицю, але лишився в Празі, щоб — як говорив — було кому посередничити з москалями, як вмаширюють до Праги.

Вірючи безоглядно у непоборність Москви, чехи вважали просто зрадниками словянської справи тих словян, що хотіли вирватися з московської неволі. Отже не дивниця, що коли карпатські українці на підставі добровільної постанови прилучилися до Чехословаччини, вони зачали ті свої московські переконали принорвлювати в практиці до відносин у Карпатській Україні. А ті відносини були дуже сприятливі всякому московськості, бо т. зв. інтелігенція, то є головню попи, була тут через своє мадяроїство й аристократизм противна всьому, від чого заносило щиро народним духом.

Мадярони.

Ось візьмим хочби гр.-кат. єпископа Стойку в Ужгороді. Це завзятуний мадярон, противник усього, що українське. Щоби підкопати український напрям, він казав своїм канонікам видавати тижневик „Недільно", що заступає строго „тутейший" напрям і при кожній нагоді плювала на українство. В тім дусі очевидно були виховані й його духовні питомці. Ненависть мадярів до „смердячого русина" переносилася через виховання і на тих, що мали стати пастирями русинів. Чиж диво, що тепер, коли Ужгород передано мадярам, єп. Стойка був перший, що казав на своїй паляті висіти мадярський прапор?

Чехи, користаючи з московського настрою різних місцевих інтелігентів, влязлися до підлоги роботи в напрямі „поділи і пануй". Вони позакладали на Закарпатті філії своїх власних партій з тим, щоб вони видавали русофільські часописи, і на ту ціль чехи не жалували грошей.

Але на чехословацьку республіку прийшла криза: Німеччина зажадала віддання їй німецьких областей, що належали досі до цієї республіки. Чехи протестували на всі боки, але не було ради. Славні союзники чехів, Франція та ще славніше „Руско", відмовили чехам усякої допомоги і вони, видавши мільярди на бу-

дування твердинь проти Німеччини, мусіли їх разом з судетською, німецькою землею віддати. Було це для них дуже болюче, але було (справедливо: німці (3,500,000) перейшли до Німеччини.

Мадяри і кацапи.

Та це загострило апетит мадярів, яких було біля 750,000, разом з своїми землями, в Чехословаччині. Що мадярські області повинні відійти до Мадярщини, це признавав і пок. Масарик. Колиж бо мадяри зажадали і українських земель, що були перед 1918 р. при Мадярщині. Всі свідомі українці, всі українські переслідувані чехами партії заявили за дальшу державну спілку з чехами та словаками, а проти спільної мадярсько-польської границі, очевидно на українським тілі.

Через чеські виборчі махерства ввійшли до пражського союму 7 кацапів, а лиш 1 українець, тож і не диво, що коли прийшло до уконститування міністерства для „Подкарпатської Русі" (а під Руссю чехи все „Русію" розуміли), більшість міністрів вийшла з кацапів, а на чолі їх станув кацап Бродій, знаний з свого мадяроїства. Він перепер у своїй „Руськонародной Раді" постанову, що „Подкарпатська Русь" становить „одно ціле". Не сміє бути поділена (так, щоб мадярська полуднева частина прийшла до Мадярщини, а північна до чехословацької спілки) і що про це має рішити плебисцит. Того очевидно чехи й українці не могли допустити, бо знали, що мадяри при допомозі підкупства і гвалтів готові своє переперти, бо Бродій ділав як агент мадярів. Він хотів навіть їхати до Будапешту на пораду, але чехи не пустили його, придержали в готелі, а потім арештували.

Ревізія, переведена в його помешканні в Ужгороді, ствердила, що він уже довгі роки був на мадярській службі. Це очевидно здемаскувало цілу кацапську роботу.

Нарешті запав тяжкий присуд у Відні і мадяри почали обсуджувати признані їм міста. Як себе негайно здемаскував єпископ Стойка, це ми вже вище представили. Але й інші кацапи пішли тою самою дорогою. В „Автономном земледільському Союзі" Бродія грає велику роль кацап Михайло Демко, краєвий начальник гвардії ім. Івана Куртяка (вже померлого мадярона). Демко

ще 30. жовтня ц. р. оголосив у „Руськом Вєстнику", органі Бродія, „Воззвані", яке в двох третинах сконфісковано. Зрештою воно нове фраз про те, що „Подкарпатська Русь" була, єсть і буде наша! Але ось 10. листопада військовий мадярський військово торжественно до Мукачева і господина Демко як члена „Карпаторуської народної ради", виголосив до нього промову, та заявив, що „карпаторуський народ домагається права самовизначення і бажає прилучитися до Мадярщини. Віденський присуд не обов'язує карпаторуської людности, яка буде боротися за свої права аж до остаточної перемоги".

Таксамо сїтався при вступленні мадярських військ до Ужгороду недавній іще міністер Фенчик, що так багато коронок набрався від чехів на свій „Наш Путь". Він, вітаючи мадярів, заявив, що „карпаторуський народ є одним з найбільше нещасливих на світі. Підкарпатська Русь є, по її розділенні, засуджена на руїну. Підкарпатські русини були стало — фізично і морально —гноблені чехами.

„Створення спільної польсько-мадярської границі є абсолютною конечною справою. Русини мусять наново злучитися та воскреснути з мертвих.

Без поладження питання Підкарпатської Русі не буде в середній Європі миру. Великодержави мусять якнайскорше признати право самовизначення карпаторуському народові".

Ось так, без маски виступали правдиві „карпаторуські патріоти" і призналися публично, що в них сидить у тій кацапській трійці: Бродій, Демко, Фенчик бракує лише ще їх генеральний секретар д-р Героцький, який тримався Бродія і підчував його по московськи говорити. Колиж Бродія примкнули, то він, понохавши писмо носом, полетів літаком до Відня, а звідтам до Будапешту.

А тепер поставимо питання

Вол. Дорошенко.

СТОЛІТТЯ СМЕРТИ КОТЛЯРЕВСЬКОГО

Будеш, батьку, панувати
Поки живуть люди;
Поки сонце з неба сїє,
Тебе не забудуть!

Шевченко.

Час — найкращий пробний камінь для літературного твору. Сто літ минуло, як нестало Івана Котляревського, але його твори й досі живуть, спілкуючи вінець невмирущої слави своєюм скромному складачеві. Талановите, повне життя й експресії перо, плястичні образи, правдиво-український гумор і чистість, дзвінка й соковита мова, глибоке патріотичне чуття й людський, гуманний світогляд роблять твори Котляревського безсмертними. Ми й досі регочемося, читаючи „Перелицьовану Енеїду"; усміхаємося або журливо зїдаємо на виствах „Наташки Полтавки", та „Москаля Чарівника". Патріотичні й народолобні сенції автора й досі промовляють до нашого серця і розуму, прокидаючи любов до свого, до рідного краю й рідного люду, викликаючи спочування людськом терпінню та ширшу вітху людськими радощами і щастям.

Котляревський у своїх творах не тільки український патріот, але й благородна, високо-шляхетна людина. Такий, яким був і в своєму житті, як про це повідають ті, що знали його за життя, й як свідчить за ними про свого попередника на поетичній ниві безсмертний Тарас у повісті „Близнята".

Шевченко перший оцінив і велике національне значіння літературної творчості ботька нового українського письменства в знанні поетичним некрологом „На вічну пам'ять Ковляревському".

І найсуворіший із суддів — час потвердив усю правду Шевченкової оцінки.

Отже коли ми, далекі погомки „старого" Котляревського, що живемо у зовсім змінених обставинах, що маємо вже велику бібліотеку значних творів рідної літератури, ще й тепер живо відчуваємо й розуміємо вагу його творчості, то шож уже казати про сучасників письменника, що ім першим судилося почути його голосне й шире слово, довелось бути свідками народин нової української літератури! Вінець слави добув Котляревський зараз по появі „Енеїди". Імя його стало голосне не лише в Україні, але й геть поза її межами, а в рідній Полтавині пишеться воно поруч із Шевченковим. Аджеж там він свій, регіональний письменник, ближчий і рідніший за інших. Перша українська книжка, яку починали читати полтавці, були саме твори Котляревського. Бодай так було за моїх часів, а колиш слава його була й зовсім безконкурентна й не-подільна. І не дивниця. Твори Котляревського мусіли сильно вражати сучасників, сиїніше, ніж нас. Картини недавнього минулого, що не приборкано-

до наших братів „руснаків" із Закарпаття, що так боялися українців, а обожали таких політиків як Фенчик, що вели політику мадярських агентів. Хтож станув рішучо в обороні підкарпатського народу? Хто виступив рішучо проти посягань мадярів? Дайте собі спокій зтакими особняками як Бродій, Фенчик, Демко та Героцький, а стійте сміло за такіми відважними і повними посвяти борцями, як міністер д-р о. Волошин та Юлій Реван і їх співробітники.

І не забувайте посылати по 1-му доларові (на місяць) на передплату їх щоденника „Нова Свобода", що виходить тепер у Хусті, в „Карпатській Україні".

Клим Обух.

го московським „обєдінєнєм", вчорашньої „славної пам'яті", багатьом іще такої роги, Гетьманщини, змалювані в „Енеїді", ширій жалі автора за рідною бувальщиною мусіли глибоко ворушити національне сумління тодішньої української інтелігенції, дітей, козацької старшини та духовенства, що переживала тоді саме перший натиск московського нівеляційного режиму.

Мусіли вони навертати її думки до свого, будити разом із жалем за недавнього ще волею бажання працювати для воскресення заммерлої України.

Спочування простим людям, що їх, за московським прикладом, починали українські пани „числити за рабів", разом із сентиментом до його нещасливої долі, до його гарних звичаїв, до його дзвінкої пісні, разом із гуманними почуваннями прокидало теж і національні почуття, бож це був свій, український люд. Автор, обстоючи за український селянином чи міщанином, борючись у нїм не тільки людину, але й українця. Виступаючи проти негідного глузування з нього чужинців і своїх таки перевертнів, навіть показував гарні людські й національні прикмети своїх земляків — простих полтавців.

І цей жал за минулим і щоби оборону живих людей та їх потоптаних людських і народних прав висловив Котляревський чудовою рідною мовою, мовою того народу, що його бувальщиною малював у своїх творах.

Він перший перед Шевченком „возвеличив малих отих рабів німих і на сторожі колонів поставив „слово" — слово, роковане московським окупантом на загибель, слово, видиране з української душі, слово, висміване як простацьке, мужицьке, негідне культурної, освіченої людини.

Отсе „підле" слово, витискуване з панських горнич, признаване тільки на базарах та під мужицькою стріхою, зважися Котляревський зробити знярядям письменства, засобом культури. Це був великий подвиг, що мав далекосяжні, велитеські просто іслідки. Поклавши свідом основи нової української літератури, розпочав Котляревський своїм виступом нову добу в історії української самосвідомості — її відродження.

Значить — ми всі, разом із Шевченком, діти його духа.

Тож схилимо низько з сиїньською вдякою свої голови перед пам'яттю того, що започаткував наше духове відродження, у столітню річницю його смерті! — („Новий Час").

— Дійсно! А кого пані підозрівають?

— Не маю кого підозрівати. Знаю напевно, що то від моєї кравчині.

(Дальше буде).

ВІД ГОЛОВНОЇ УПРАВИ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА

ДО

ВСІХ ВІДДІЛІВ У.Ч.Х. ТА ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА
СПРАВА ВИСИЛКИ ОДИННА І ПОЖИВИ В КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

Карпатська Україна потребує нашої допомоги. Потребує грошей, однієї, поживи. Грошева збірка вже почата, а тепер треба нам іще взятися за акцію збирання якнайбільше однієї і поживи. Власне до цієї останньої акції взявся Український Червоний Хрест. Голова У. Ч. Х. і заступники голови удались на днях до чеського консульства в Нью Йорку, щоб засягнути належних інформацій у справі висилання річей для вбогого населення Карпатської України. Тут подаємо вислід нарад.

Чеський консул дуже радо повитав таку думку та заявив свою готовність зробити все можливе, щоб усунути всі перешкоди в пересилці однієї чи поживи в Карпатську Україну. Отже в Карпатську Україну можна висилати всяке вживане убрання, а також поживи в пушках (кенах). З поживи найкраще висилати консервоване м'ясо й рибу. Коли призначається відповідна кількість річей для висилки, тоді консул видасть відповідну посвідку в справі того, що дотичні річі є звільнені від усяких митних оплат у Карпатській Україні. Тимсамим, заплативши тут за пересилку річей, однієї вже не буде ніяких оплат, коли ті річі прийдуть на місце призначення. Тут відразу треба звернути увагу на те, що ніяка посилка не може вийти з Америки без відповідного документу-посвідки від чеського консула. Коли такої посвідки не було, то однієї треба булоб оплачувати мито на місці призначення, і в такому випадку висилка річей зовсім не оплатилась би, бо мито є звичайно високе.

Всякі річі треба висилати на адресу: PREMIER AUNSTYN VOLOSZYN, HUST, CARPATHO-UKRAINE.

Найкраще є висилати річі через котрунебудь з отсих трьох компаній: VICTOR SHIPPING CO., INTERNATIONAL FORWARDING CO., GLOBE SHIPPING CO.

Ті всі три компанії приймають річі для висилки до Чехії, а тепер і до Карпатської України. Одна з них, а саме, VICTOR SHIPPING CO., має свої офіси в усіх великих містах Америки.

Відділ Червоного Хреста ОДВУ в Нью Йорку буде приймати річі для висилки від громадян з Нью Йорку, а таксамо з поблизу і далішніх околиць. Починаючи від понеділка, 5. грудня, будемо вже приймати річі. Їх можна посилати поштою до домівки Червоного Хреста ОДВУ на адресу: 149 — 2nd AVE., NEW YORK, N. Y., або також приносити особисто на ту саму адресу впродовж двох тижнів, це є від 5-го до 19-го грудня, кожного дня ввечір між 7-мою і 10-тою годиною. На оплату пересилки треба складати відповідні грошові датки.

Коли мова про інші міста й осередки нашої імміграції, то побажанням буде поступити в такий спосіб, щоб зосередити збірку акцію по тих містах, де є чеські консуляти. Крім Нью Йорку чеські консуляти є ще в Пітсбургу, Клівленді і Шікаго. Отже в тих містах відділи У. Ч. Х. в порозумінні з іншими жіночими організаціями повинні зайнятися збиранням річей та висилкою їх просто в Карпатську Україну. Бо замість висилати річі до Нью Йорку, а шойно звідси до краю, то вигідніше й дешевше буде, коли ті річі будуть вислані з дотичних міст просто до краю. Коли в вище згаданих містах потворяться комітети в справі збірки, тоді ці комітети повинні даи до відома українського загалу з дотичних місцевостей і з околиць, щоб прислано до них річі. Значить, наприклад, околиця Пітсбургу повинна посилати річі до Пітсбургу, околиця Клівленду до Клівленду, а околиця Шікаго до Шікаго. В такий спосіб заощадиться гроші на пересилку. Головні збіркові комітети повинні потворитись у згаданих трьох містах (крім Нью Йорку) тому, що саме в тих містах є чеські консули, отже від них можна буде дістати відповідні посвідки на висилку річей, щоб однієї не оплатувати мита. Ньюйорський чеський консул заявив, що потрібні посвідки можна буде дістати не тільки в Нью Йорку, але й від консулів у згаданих містах.

Крім головних збіркових комітетів булоб дуже побажати, щоб комітети потворились у кожній, навіть найменшій місцевості. Вони зайнялисьби збиранням річей у своїх громадах, а однієї вислалиб усі річі разом до збіркових осередків.

ЗА УПРАВУ УКРАЇНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ХРЕСТА:

Стефанія Галичин, голова.

Оля Небор, секретарка.

ОБОРОНА ПАНАМИ.

Між видцями футбольної гри між Армією й Маринською в Філадельфії були секретар війни Гари Г. Вудрінг (наліво) і Сепан Чедвік з Сіетла, краєвий командант Американського Легіону. Пізніше, у своїм річному звіті, секретар Вудрінг запевняв, що Панамський Канал „треба зробити неприступним“, з бомбово-нещадливими шлюзами й гребами та з сильною повітряною обороною.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЬО ЙОРК, Н. Й.

В справі висилки вживаної однієї на Закарпаття.

Недавно ми відбули величаву маніфестацію по вулицях Нью Йорку при співучасті 15 тисяч осіб. Та маніфестація відбулася поважно і в найкращій порядку, хоч чужі вороги і свої яничари старались спантеличити наших людей і відтягнути їх від маніфестації. Прикро і навіть стидно згадувати про це, що свої люди, і то навіть такі, що вважають себе „патріотами“, агітували проти цієї маніфестації. Але коли ми не будемо про ті річі згадувати, то яничарства і національної зради ми таки ніколи не викоринимо зо своєї суспільності.

Та на цьому місці не про те йде. Ми закінчили маніфестацію і на ній в душі прирекли давати помагаючи нашим братам на Закарпатті, чим тільки хто може. Ми збираємо грошей збірки на ту ціль. Але ми можемо також дуже добре помагати збиранням вживаної однієї і білля для вбогих українських громадян Закарпаття. Рівень американського життя далеко вищий від рівня на Закарпатті. Тут люди часто викидають таке убрання, яке на Закарпатті вживалося б за дуже гарне. Отож чомуж нам не висилати звідси те убрання і білля? Як мені відомо, чехословацький консул дасть дозвіл на вільний перевіз цієї старої однієї, без заложення мита. А це значно облекшує справу. Бо ми знаємо, що в Польщу старої однієї перевозити не можна, а то тому, що польський уряд накладає такі високі митові оплати на старе убрання, що часто люди відрикаються тої однієї, бо вона їм не оплатиться за ті митові оплати.

На Закарпатті, як знаємо, фабрик сукна ні однієї нема. Люди мусять або самі купувати, або спроваджувати тандити з чужих міст і в той спосіб витратувались за потрібної готівки. Ми можемо їм багато допомогти, коли будемо слати вживані річі в більший скількості звідси. Але тому, що пересилка вимагає багато вкладу праці, добре булоб, якби нею зайнялись наші центральні установи і до неї притягнули ширше українське громадянство.

Петро Чорносий.

КЛІВЛЕНД, О.

На Карпатську Україну.

Укр. гр.-кат. церква св. Петра і Павла відсвяткувала 6 листопада ц. р. 20-ту річницю української державності. Того дня в церкві відправив о. В. Меренків панахиду по поляглих героях. В часі панахиди, що відправлялася біля символічної могили, усталися в почесну сторожу члени і члениці відділу ОДВУ в одностроях. Також у своїх одностроях стояв молодечий відділ М.У.Н. О. В. Меренків виголосив річну проповідь про значіння Листопадових Днів і, вказуючи на могили, сказав, що не надармо пролили свою кров наші герої. Їх пошвта принесе гарні овочі своему народові. По панахиді переведено збірку на допомогу Карпатській Україні. Зібрано \$48.43. Збіркою зайнялися члени і члениці ОДВУ. Гроші переслали через Об'єднання. Зложили по \$1: Д. Шмагала, П. Голубець, М. Стойка, П. Іванченко, А. Спішак, М. Сентий, Г. Кукіз, С. Іванчук, С. Ломіш, В. Кузир, І. Бзіль, А. Гой, Й. Хміль, І. Попович, В. Жук, І. Бураш, С. Митросевич, В. Кокоч; по 50 ц.: П. Липняк, В. Мохнач, І. Солій, М. Тимчина, М. Юрків, Я. Пацула, Я. Труш.

Н. Декан, секр.

НАБІЖУЧІ ТЕМИ

НОВІ ЧАСИ, НОВІ ПИТАННЯ.

В англійській пресі дискутують живо над зовсім новим виховним питанням: вживання фільмів для виховання дітей. Коли родичі цих дітей самі були дітьми, їх родичі й виховники цього питання не знали. Повстало воно з розвитком фільмової штуки, а стало питанням виховання через те, що діти люблять ходити на фільмові штуки, захоплюються фільмовими штуками, а деякі виховники пробують використати замилювання для фільмів до виховних цілей.

Так поводиться англійське громадянство. Бачимо подібне зацікавлення й в американським громадянстві. У нас цю справу не цікавлять.

Хто тут має рацію?

ЧИ ВАЖНА СПРАВА?

Виховники виходять у своїй дискусії про вплив фільмів на виховання з заложення, що одні фільми мають добрий вплив на дітей, а інші злий.

Є люди, які в цій справі виходять видно з заложення, що всі фільми однакові: як усі добрі, то вони дозволяють дитині ходити на кожну фільмову штуку; як усі фільми на їх думку злі, то вони не дозволяють дитині ходити на ніяку. Є теж люди, які видно думають, що вплив фільмових вистав на дітей не великий або зовсім ніякий.

Чи думали ми про такі питання? Чи старались ми розсуджувати це питання? Чи звертали ми увагу, який вплив має фільм на адитину? А як звертали, то який саме вплив має фільм на дитину? А як всі однакові?

МИ НЕ ДІТИ.

Коли англійські виховники на своїх конгресах, конференціях, вищих виховних курсах розглядають вплив фільмів на дитину, то видно вони прийшли на основі своїх спостережень до переконання, що фільм має поважний вплив на дитину.

Звісно, на фільмові вистави ходять не одні лише діти. Ходять на них і дозрілі люди.

Отже тепер цікаво булоб знати: який вплив мають фільми на дозрілих людей? Чи впливають фільми й на них?

ХТО ПРО СТАРШИХ?

При своїх дискусіях над відношенням дітей до фільмових вистав виховники виходять з іще одного мовчального заложення: коли вони розглядають, які фільми для дітей добрі, а які не добрі, то тимсамим вважають себе компетентними рішати про те, на які фільми діти повинні ходити, а на які не повинні.

Коли фільми мають вплив і на дозрілих людей, коли отже одні фільми для них добрі, а інші недобрі, то хто тоді є компетентним рішати про це? Коли старшим, наприклад родичам і вчителям, признається право рішати, на які фільми дітям вільно ходити, то чи треба теж комусь признавати право рішати таке питання й для дозрілих людей?

У Росії, Німеччині, Італії, Польщі й тим подібних краях про такі питання рішає уряд. У таких краях, як Америка, людям лишається в цій справі майже необмежену свободу: уряд умішується в цю справу лише у випадках різкого порушення моралі.

Котрий спосіб кращий?

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІ

М. К., Дітройт, Міш. — Ваш перший допис не змарнований, а пішов до друку. Він буде поміщений у своїй часі. Також Ваш другий допис буде поміщений. Але тепер маємо великий навал дописів, тому з поміщенням треба нераз заждати.

УВАГА! КЛІВЛЕНД І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДАМИ УКРАЇНСЬКИХ ЗЛУЧЕНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ І ЛІГИ МОЛОДІ

ВІДБУДЕТЬСЯ

ВЕЛИКЕ ПРОТЕСТАЦІЙНЕ ВІЧЕ

В НЕДІЛЮ, 4. ГРУДНЯ (DECEMBER 4, 1938)

В ГАЛІ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ ПРИ 14. УЛ.

Початок віча в год. 3. пополудні.

На це віче просимо всіх українців з Клівленду й околиці та з сусідніх міст. Мусимо запропостувати проти польсько-мадярського забору, а особливо проти польських звірств. Проситься всі Братства й Товариства, як рівнож Церковні Громади і всіх українців та українок принести на віче відповідну жертву на поміч Карпатській Україні. — На вічу буде промовляти д-р Лука Мишуга, редактор „Свободи“, що прибув шойно з Європи. Будуть також промовляти представники чеського і словацького уряду й інші бесідники.

НОВА УКРАЇНСЬКА ФІЛЬМА

БУДЕ ВИСВІТЛЮВАТИСЬ

„МАРУСЯ“

ЩО ДНЯ

3 ЧЕТВЕРГА, 8. ГРУДНЯ (DECEMBER 8, 1938)

В ТЕАТРІ „МІАМІ“

випродукована на підставі пєси

М. Старицького

„ОЙ, НЕ ХОДИ, ГРИЦЮ, НА ВЕЧЕРНИЦІ“

НА 6. ЕВЕНЮ ТА 46. ВУЛ., НЬО ЙОРК

ВИСТАВИ ВІД 11. РАНО ДО 11. ВЕЧОРОМ.

ПАССАЙК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦІ!

КЛУБ МОЛОДИХ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК

при українській православної церкви

виграє комедію в 3 діях

ЧАР ОДНОСТРОЮ

В НЕДІЛЮ, 4. ГРУДНЯ (DECEMBER 4, 1938)

НА ЦЕРКОВНІЙ САЛІ, 47 HOPE AVENUE, PASSAIC, N. J.

Ця представлення відіграють найкращі артисти Укр. Фільми з Нью Йорку.

Початок у 7:30 ввечір.

Вступ 40 центів.

Хто хоче насміятися, нехай не минає цієї нагоди, а приходять побачити гарні представлення.

К. Трусь, предс.; А. Фішин, секр.

PRESS REPORTS ON UKRAINE

AND UKRAINIANS

HAMMOND UKRAINIANS ASK

U.S. TO AID FATHERLAND

FOLKS

Want Religious Freedom in Poland;

Charge Nation Oppresses Minority

Intercession by the United States,

Great Britain, France, Italy, Germany and the League of Nations

in behalf of 7,000,000 persecuted Ukrainians in Poland is petitioned

for in a resolution passed by Hammond American-Ukrainians at a

mass meeting in St. Michael's Orthodox church, Columbia avenue

and 170th street.

The petition, signed by Anton Hrycak, meeting chairman, and Michael Macinsky, secretary, condemns the acts of the Polish government directed against the Ukrainian people and their church as un-Christian, uncivilized and inhuman.

This and foreign countries of central Europe are urged to bear pressure on Poland in order that it will live up to "international obligations with respect to the national minorities within its borders and to concede to the Ukrainians all the political rights and privileges and religious freedom to which they are legally and morally entitled."

The Hammond Ukrainian-Americans charge that the new Polish reign of terror has resulted in demolition of 200 Orthodox churches and chapels; forcing of Ukrainian peasants of the Orthodox faith to join Roman Catholic churches and generally attempting to exterminate the Ukrainians within Polish borders by undermining their political, cultural and economic life.

Hammond Ukrainians further declare that the policy of the Polish government with respect to its Ukrainian minority constitutes a menace to international peace and goodwill and that it is the duty of the great powers to remove this menace by impressing upon Poland the necessity of living up to its international treaties and obligations.

(The Hammond Times, November 25, 1938).

UKRAINIANS CHARGE POLISH PERSECUTION

3000 Here Demand Warsaw Give Liberty To 7,000,000 People

Three thousand Americans of Ukrainian extraction, many of them dressed in native Ukrainian costume, met in the Metropolitan Opera House yesterday afternoon to protest against the reported persecution of the Ukrainian minority in Poland.

Resolutions adopted by the mass meeting, representing 89 societies with a membership of 50,000, included a demand that Poland immediately give the right of self-

determination to her 7,000,000 Ukrainians.

It was further resolved to inform the Governments of the United States, Germany, France and Italy that "the union of all Ukrainian territories under one sovereign State will be the only solution of the Ukrainian problem, and will forestall the spreading of Communism and will secure the peace of Europe."

Dr. Walter Gallan, president of the United Ukrainian Organizations of America, was chairman of the mass meeting. Other speakers included Dr. Longin Celchsky, of this city, who was Ukrainian Ambassador to the United States during the short-lived, post-war Ukrainian People's Republic; Dr. Luke Myshuha, editor of a Jersey City Ukrainian daily; Charles R. Tothaker, Czechoslovakian consul here; Miroslav Sichinsky, of Scranton, former Ukrainian legislator, and Mrs. Anne Shtogryn, president of the Society of Ukrainian Women's Organizations in America.

Speakers charged that Poland had guaranteed the autonomy of the Ukrainian territories, but failed to comply with the treaties. (The Philadelphia Inquirer, November 28, 1938).

Чудесні діти.

Каже Лейба до Мошкі:

— Чуєш, моя дитина, то великий талант. Ще не ходити до школи, а вже знає читати, писати, рахувати...

— Ну, то ще ніщо. Моя дитина, то ще більший талант. Має лави три місяці, а вже знає, що мені йдуть эле інтереси, що з дня на день чимраз менші торги і що, як так, дальше піде, незабаром підуть з торбами.

— Дивися, то дійсно чудо. Але як ти знаєш, що вона проте все знає?

— Ну, бо плаче від ранку до вечора...

Діти без рецепти.

— Я послушав свого лікаря і вже тиждень голодую.

— Чому? Він лікує голодівою?

— Ні, але я заплатив йому за шість візит наперед, то тепер не маю на обід.

РОСКІШНА КАВА...

Коли хочете мати каву, що смакує краще, додайте при запаренню до кавника або перколатора ЦИКОРІ ФРАНКА.

ОТРИМАЄТЕ КАВУ НЕЗРІВНОВАНОЇ ДОБРОТИ, СМАКУ І АРОМУ. Спробуйте ЦИКОРІ ФРАНКА ще сьогодні.

Можете її дістати в усіх ліпших гротеріях.

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

10 ц. пачка

Член Палат Адв. Канад. і

Доктор Юрид. Наук. Міш.

Унів. Злуч. Дер. Америк.

СПРАВИ: Кримінальні, Розподові, Відшкодовання, Старокраєві

та Іміграційні, включаючи Легалізацію.

JOHN YATCHEW, 909 Guaranty Trust Bldg., Windsor, Ontario, Canada.

Tel.: 3-5300. — При американській границі, проти міста Дітройт.

41.

ШИФКАРТИ

на найбільшій та найшвидшій кораблі на всі прогулянки і до всіх країв. Виготовлено всі документи, потрібні до подорожі — паспорт, Віза, пермити, абдевіти, пенсії, і тому наші пасажери не мають клопотів в дорозі.

